

Miljørettet helsevern

Støybehandling, Justøyfamiliens bibelcamping,
Justøya, Lillesand

Kommunelege Jørn Bergbye

Lillesand kommune sak 13/2601 (byggesak) – 38 dokumenter
sak 13/2471 (MHV) – 60 dokumenter
Fylkeslegen 2016/4478

50 år gammel konflikt mellom fritidseiendommer og den festivalliknende aktiviteten på Justøyfamiliens bibelcamping JFC

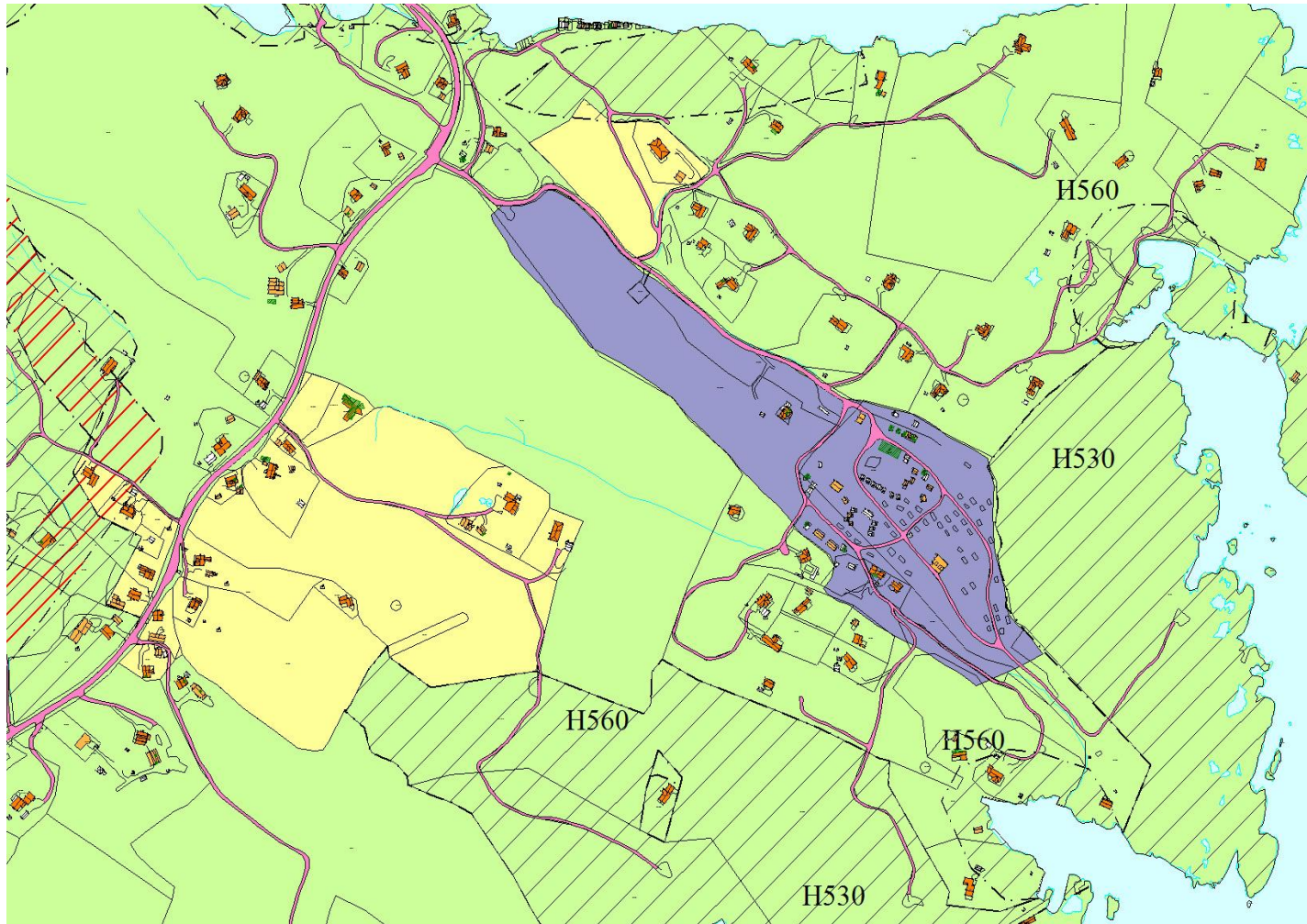
Bibelcampingens beskrivelse

- Selveiende evangelisk økumenisk virksomhet
- Etablert 1964 som nordens første bibel- og misjonscamping
- Aktivitetsperiode fra St.Hans t.o.m. 1. uke i august (5,5 + 1)
- 2014 annonsert 9 egendefinert konserter og 130 andre aktiviteter
- 200 campingvogner og telt
- Møteteltet plass til 800 mennesker
- Campingplassen har 35 - 40000 besøkende årlig (høyt anslag?)
- Vektlegger betydning for kommunen (næringsmessig)
- Baserer driften på medlemskap, dugnad og frivillighet
- Selger billetter til konserter og arrangementer
- Kjøpte eiendommen i 2014/2015 for ca. 10 mill. (50 års jub.)

Arealplan Lillesand kommune 13.12.16

Lilla område : Fritids- og turistformål (campingplass)

Lyse grønt: LNF (hyttene)

Klagen fra 2013

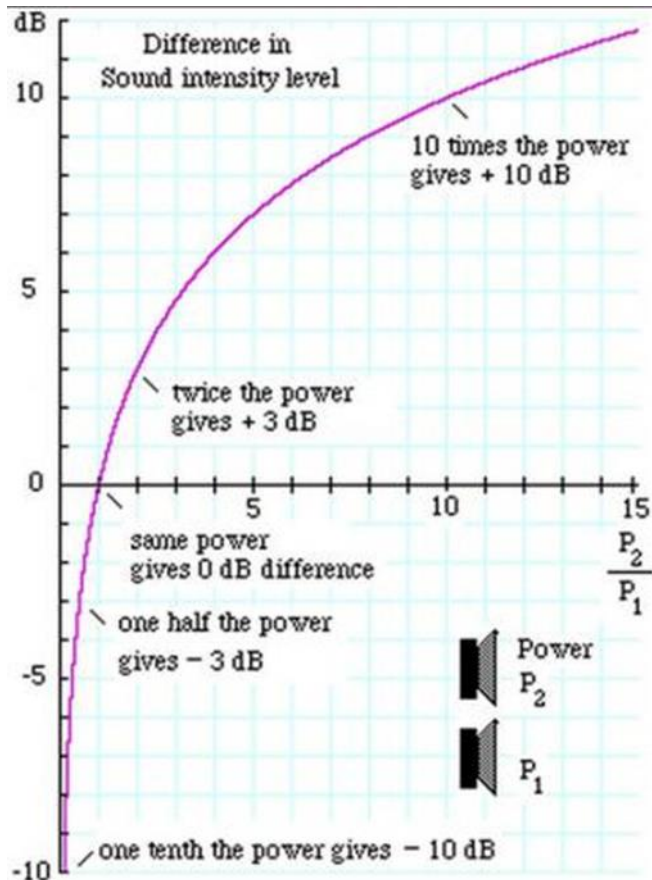
- Klagers hytte ligger 200m fra hovedtelt.
- Det angis støy fra **annonsering av aktiviteter og konserter o.a. med bruk av ropert, daglige møter, taler, gudstjenester, korsang, allsang, små og større konserter inkludert øvelser og lydtester gjennom dagen og kvelden, samt støy fra strand og forsamlingslokale i etterkant av konserter og møter. Til sammen 3,5 - 4 timer musikk + 1 time øvelser dgl., også etter kl.24.**
- Aktiviteten **utvides med årene** både mht varighet og støybelastning over 5 - 6 uker i fellesferien, fra St. Hans (uke 26) til beg. av august (uke 31). Etter eget bruk **leies området ut** typisk for 1 uke til andre arrangører (Holy Riders), som også har musikkarrangement.
- 90 -100 arrangementer. **Ingen forhåndsvarsling** av naboer.
- Det benyttes **lydforsterkende utstyr m. miksepult ved all aktivitet.**
- Det utøves **ikke internkontroll** m.h.t. drift av plassen og lydproduksjonen.
- Det tas betalt ved flere av arrangementene («**tjener på støyen**»).
- Det har **aldri vært søkt kommunen** om oppføring av teltkirken.
- Aktiviteten har aldri vært beskrevet i den tidligere godkjenningsordning for campingdrift (endring eller utvidelser), kommuneplan/reguleringsplan.

Forhold ved klagen

- En tradisjonell campingplass har ikke dgl. arrangementer og større konserter ukentlig.
- Det kan kjøpes medlemskap og mye av driften bygger på dugnad og frivillighet.
- Begge parter benytter området til ferieformål, men med helt forskjellig utgangspunkt (**forholdsmessighet**, veie JFC's interesser opp mot det omgivelsene må tåle).
- Klager opplever støyen som plagsom og forstyrrende, slik at de **ufrivillig**, på egne uteplasser og i egen hytte under ferietiden med ønske om **rekreasjons tid** og ro, - må være **tilhørere til de omfattende arrangementene**.
- De vedvarende arrangementene **ødelegger klagers muligheter for å bruke eget uteområde i de attraktive tider av døgnet/helgene**.
- Redusert **markedsverdi** på hyttene. Hytte forsøkt solgt.

Lydtrykk måleenhet dB

- dB, desibel = måleenhet for lydtrykk. En økning på 10 dB tilsvarende en tidobling av lydtrykket, mens 3 dB mer er en fordobling. Ørene våre oppfatter en økning på 10 dB som omtrent en dobling, mens vi oppfatter en økning på 3 dB som en merkbar men liten økning. Når du sykler, kan du derfor ha vanskelig for å høre om det kommer én eller to biler bak deg. 0 dB er den svakeste lyden vi kan høre. Den tilsvarende visstnok lyden fra en musunge som tisser på et trekkpappir 1 m borte.

For at vi skal oppfatte endringer i lydnivå, må endringen i dB være av en viss størrelse. Tabellen viser hvordan vi normalt oppfatter endringer i lydnivå:

Økning	Reaksjon
1 dB	knapt merkbart
2-3 dB	merkbart
4-5 dB	godt merkbart
5-6 dB	vesentlig endring
8-10 dB	"dobbelt så høyt«

Dersom antall like kilder dobles, øker lydnivået med 3dB.

Begrep:

- **Lydnivå LA målt i dBA, desibel-A:** En dB-skala som legger størst vekt på de frekvensene ørene våre oppfatter best (frekvensveiekurve A), og som er mest brukt i støyregelverket. Øret er mest følsomt for frekvenser omkring 1000 Hz, slik at andre hørbare frekvenser må ha et høyere lydtrykk for å høres. Minste hørbare lyd kalles 0 desibel selv om lydtrykket faktisk er høyere for frekvensene på begge sider av området rundt 1000 Hz. Frittfeltstøyen (dvs. på åpen mark, uten refleksjoner) fra en punktformet lydkilde avtar normalt med ca. 6 dBA når avstanden til kilden fordobles.
- $LA_{ekv} = LA_{eq}$ = gjennomsnittsstøy i dBA i en nærmere angitt tidsperiode. $dB LpA_{eq,24h} =$ gjennomsnittsstøy i dBA over døgnet.
- **Lden (den står for Day Evening Night) =** gjennomsnittsstøy gjennom døgnet, hvor støy om kvelden (kl. 19-23) og natten (kl. 23-07) tillegges henholdsvis 5 og 10 dBA ekstra. Lden brukes mye i regelverket. (Lden beregnes eks. ved at støyen fra én bil eller ett tog om kvelden eller natten regnes som tilsvarende henholdsvis 3,16 (som kan avrundes til 3) og 10 biler eller tog passeringer).

Forhold av betydning for plaget heten

- Støyens karakter (styrke, frekvens mm)
- Personlige egenskaper (helsestatus, mestringsevne, støysensitivitet, holdninger)
- Kontekstuelle egenskaper (andre miljøpåvirkninger, tid på døgnet, aktiviteter)
- Ulempen ved bruk av **A-veiefilteret er lite følsomhet for dype basslyder**, som subjektivt oppfattes som pulserende, påtrengende, summende og rumlende.
- Andelen plagede er vist å være større i et område hvor støyen domineres av **lave frekvenser**.
- Støy med **tonekarakter** er alltid svært irriterende.
- Klager beskriver trommer, bass og «skingre kvinnestemmer» som særs plagsomt.

(58 dB svarer til normal talestemme på 1 meters avstand)

Støy og effekt

- Mange variable påvirker individets vurdering av plage. For samferdselskilder er det ved døgnekvivalent støynivå utendørs på 55 dB vist at 50% berørte angir plage.
- **Støygrenser** settes til et nivå («cut off») hvor en viss del av befolkningen, vanligvis 10 -20% fortsatt er forstyrret av støyen.
- Saken her handler om helseplage og ikke skade.
- **Fysiologiske:** forstyrrelser av søvn. **Psykiske:** forstyrret konsentrasjon, hvile og kommunikasjon. **Atferdsendring:** muligheten for å bruke uteområde og balkonger, vinduer som må holdes lukket og bruk av innendørs rom endres.
- Barn er mindre følsomme for støyforstyrrelser, eldre vanligvis mer.
- Egen opplevelse av gitte støysituasjoner er viktig for egenvurderingen av trivsel, velvære og helse, **og egen opplevd plage vil forutsi stressreaksjon bedre enn det faktisk støynivå vil.**

Saksbehandlingen avdekker INDIGNASJONSFORHOLD:

- «Klager mener at eneste fordel støyen gir er at JFC kan formidle budskapet og tjene penger til drift, basert på egen støyforurensende aktivitet».
- «Klager opplever økende aktivitet med intensjon om å kjøpe området for lettere å få gjennomslag for utvidelser».
- JFC tolker livssynet til klagende hyttenaboer som betydelig i forhold til om det foreligger et faktisk og opplevd problem.

Kommunikasjonsprosess:

- Den opplevde risiko kan påvirkes, ved å forsøke å øke partenes forståelse og innsikt i egne og andres fakta og opplevelser (møter og risikokommunikasjon)
- Tillitsskapende tiltak og vedtak er vanskelig å få til når det foreligger mange indignasjonsforhold

Innendørs støygrenser i forskrift om tekniske krav til byggverk (byggeteknisk forskrift) TEK 10

Ved oppføring av ny bebyggelse gjelder støykrav gitt i forskriften. Støykravene i denne forskriften er gitt i kapittel 13 om Miljø og helse, del IV Lyd og vibrasjoner, og er i utgangspunktet **funksjonskrav**, jfr. § 13-6 i forskriften.

Generelle krav om lyd og vibrasjoner, **-det skal sikre mulighet for:**

- arbeid
- hvile
- rekreasjon
- søvn
- konsentrasjon
- kommunikasjon
- god taleforståelse
- oppfattelse av faresignaler
- mulighet for orientering

Veileder til retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442), om avbøtende tiltak:

Både ved etablering av ny støyende virksomhet og ved **bygging til støyfølsomt bruksformål** kan det være vanskelig å tilfredsstille støygrensene som følger av retningslinjene uten spesielle **avbøtende tiltak**.

Kommunen skal se til at tiltakshaver vurderer mulighetene for følgende typer av tiltak:

- Tiltak som reduserer **støy ved kilden** (driftstid, grenseverdier)
- Skjerming nær kilden («innkapsling»)
- Skjerming **nær mottaker** (terreng, støyskjermer, vegetasjon)
- Plassering og utforming av bygningsmassen (hyttene)
- Tiltak på bygning (fasadedemping som vegg og vindu)

Kilde -> overføringsvei -> mottaker

Stille områder utenfor by/tettsted, nærfriluftsområder, bymarker.
Veileder til retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442)

- **Anbefalt grenseverdi for stille områder utenfor by/tettsted er Lden 40 dB**, i tråd med forurensningsforskriftens definisjon. For motorsportbaner og skytebaner er det samme nivå på grenseverdiene som for stille områder i by/tettsted, det er for disse kildene forutsatt bruk av **driftstidsbegrensninger som virkemiddel for å håndtere støykonflikt** i forhold til de stille områdene.

- **Bruk av andre indikatorer**

Ekvivalent støynivå **Lden** er i mange tilfeller ikke et tilstrekkelig vurderingskriterium for nye støykilder som kan berøre stille områder. *Å beregne **gjennomsnittlig støynivå over et døgn** kan i en del tilfeller gi et feilaktig og/eller utilstrekkelig bilde av støyplagen. For noen kilder med begrenset driftstid, som motorsportbaner og skytebaner er dette løst ved at anbefalt grenseverdi er gitt som **maksimalnivå**. I andre tilfeller kan det være at man bør beregne og vurdere støyen for en midlingstid som er representativ for den tid på døgnet da det stille området har sin viktigste funksjon. For eksempel bør støy på dagtid hverdager ofte vurderes mindre strengt enn støy på kvelder og i helger, når områdene vanligvis er mest brukt.....*

Hva slags områder er det tale om i denne saken ? Er det et problem?

JFC : støyulempe hver dag og kveld og alle helger over 5 uker med støyfri timer i løpet av døgnet.

Klager: «det er ikke gjennomsnittlig støynivå eller maksimalnivå som skaper helse - plager, men den støyen vi hører»!

Møte mellom JFC og kommunelege 8.10.13

- Byggesak behandler klagesaken aug. 2013 – 25.6.14
 - JFC imøtekommer KL (med. fagl råd og vedtak uavhengig av byggesaken), skal gjøre tiltak for å forebygge lydutsendelsen
1. opphør med annonsering i leiren ved bruk av ropert
 2. teltduken skal være nede ved lydsjekker og arrangementer (demping)
 3. lavfrekvent basslyd skulle låses på miksepulten til et maks. nivå
 4. avtaler med artister om kortere lydsjekker
 5. måleprogram, måleutstyr (avtale med SINUS kom istand for 2014)
 6. utsendelse av program til hyttenaboene som forhåndsvarsling med angivelse av de arrangementer som JFC antok ville skape «ekstra lyd»

Fra JFC; vedlegg til byggesøknad om oppføring av teltkirke og barnetelt 27.5.14

- *«Justøyfamiliens Bibelcamping driver ikke en campingplass med teltkirke som bigeskjeft, men teltkirke med barnetelt har vært selve fundamentet for driften av campingplassen fra starten av i 1964. For satt på spissen er campingen bare en subsidiær aktivitet for at folk skal ha et sted å bo. Det vil ALDRI være aktuelt å drive campingplass uten teltkirken – da er formålet vårt borte, og da vil JFC ikke drifte stedet videre.»*
- *«Det er sendt inn egen søknad til kommunelegen av konserter hvor lydnivå vil være noe høyere enn den vanlige driften av campingplassen, men dog innenfor de grenseverdier omtalt på side 3 siste avsnitt i Sinus sin risikoanalyse. Når vi nabovarslet og i søknad til kommunelegen har søkt om 6 konserter, så er det disse arrangementene som har et høyere lydnivå» (opprinnelig 9 , senere 7)*

JFC velger, etter råd fra SINUS basert på støysimuleringen våren -14, å se bort fra all aktivitet («vanlig daglig aktivitet») bortsett fra 7 utvalgte arrangementer («konserter») i 5 ukers perioden, med «noe høyere lyd».

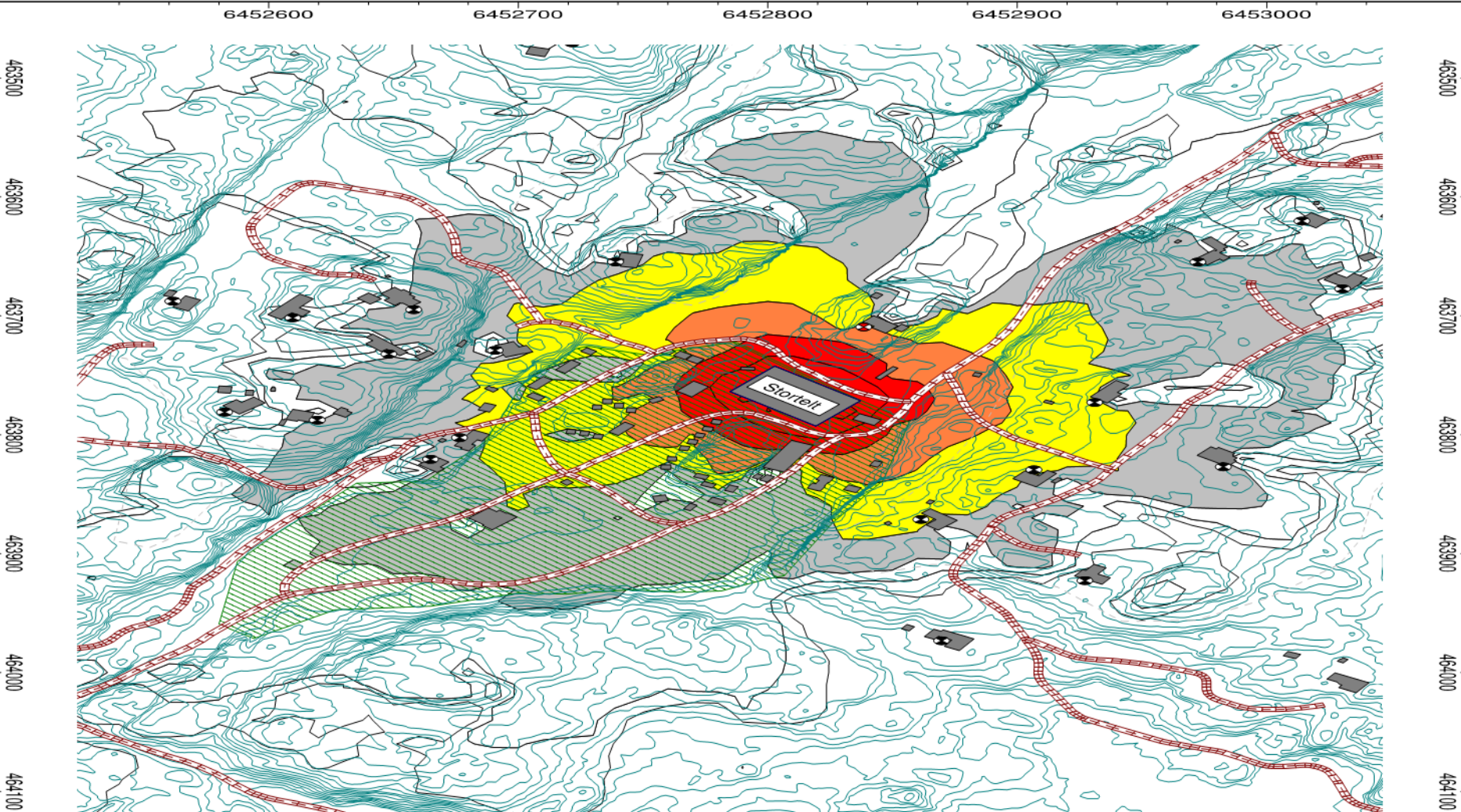
SINUS beregning 7.5.14

RESULTATER OG VURDERINGER

Det er enkelte fritidsboliger nær campingsområdet i sør som har tilknytning til camping. Det er opplyst at de nærmeste hyttene delvis har vært med på å starte Justøy Bibelcamping og/eller deltar på camping. Lengre sør, samt vest og nord for campingområdet er det fritidsboliger uten tilknytning til camping, med punktfeste eller eiet tomt.

Under de forutsetninger som er angitt over, er det beregnet et lydnivå for omgivelsene ved møte i storteltet, se vedlegg 1. Vedlegget viser lydutbredelsen for daglig virksomhet med et ekvivalentnivå ("gjennomsnittsnivå") på 80 dBA i teltet. Benyttes grenseverdien $L_{p,Aeq,T}$ 50 dBA (gul farge) betyr det at fire av fritidsboligene vil kunne overskride denne grensen. Benyttes grenseverdien på $L_{p,Aeq,T}$ 55 dB (oransje farge) vil en fritidsbolig kunne ha et nivå over denne grensen. Forutsatte verdier for lydnivåer i teltet og lydisolasjon for teltduken/presenningen er usikre og lydmålinger under dette års bibelcamp bør utføres før det kan endelig konkluderes.

Vedlegg 2 viser lydutbredelsen for konsert med et ekvivalentnivå ("gjennomsnittsnivå") på 90 dBA i teltet. Med utgangspunkt i anbefalte grenseverdier i veileder "IS-0327" for inntil 6 konserter med varighet over 2 timer betyr det at ingen av fritidsboligene vil overskride disse grenseverdiene. Det gule området angir $L_{p,Aeq,T}$ 70 dB og det oransje $L_{p,Aeq,T}$ 75 dB.

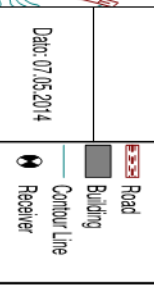

463900
463800
463700
463600
463500
464000
464100
464200

6452900 6453000

Vedlegg 1

Justøy Bibelcamping, Lillesand
 Lydnivå Lp, Aeq, h = 2 m
 Måler, korsang, o.l., forutsatt
 Lp, Aeq = 80 dB i storleik!

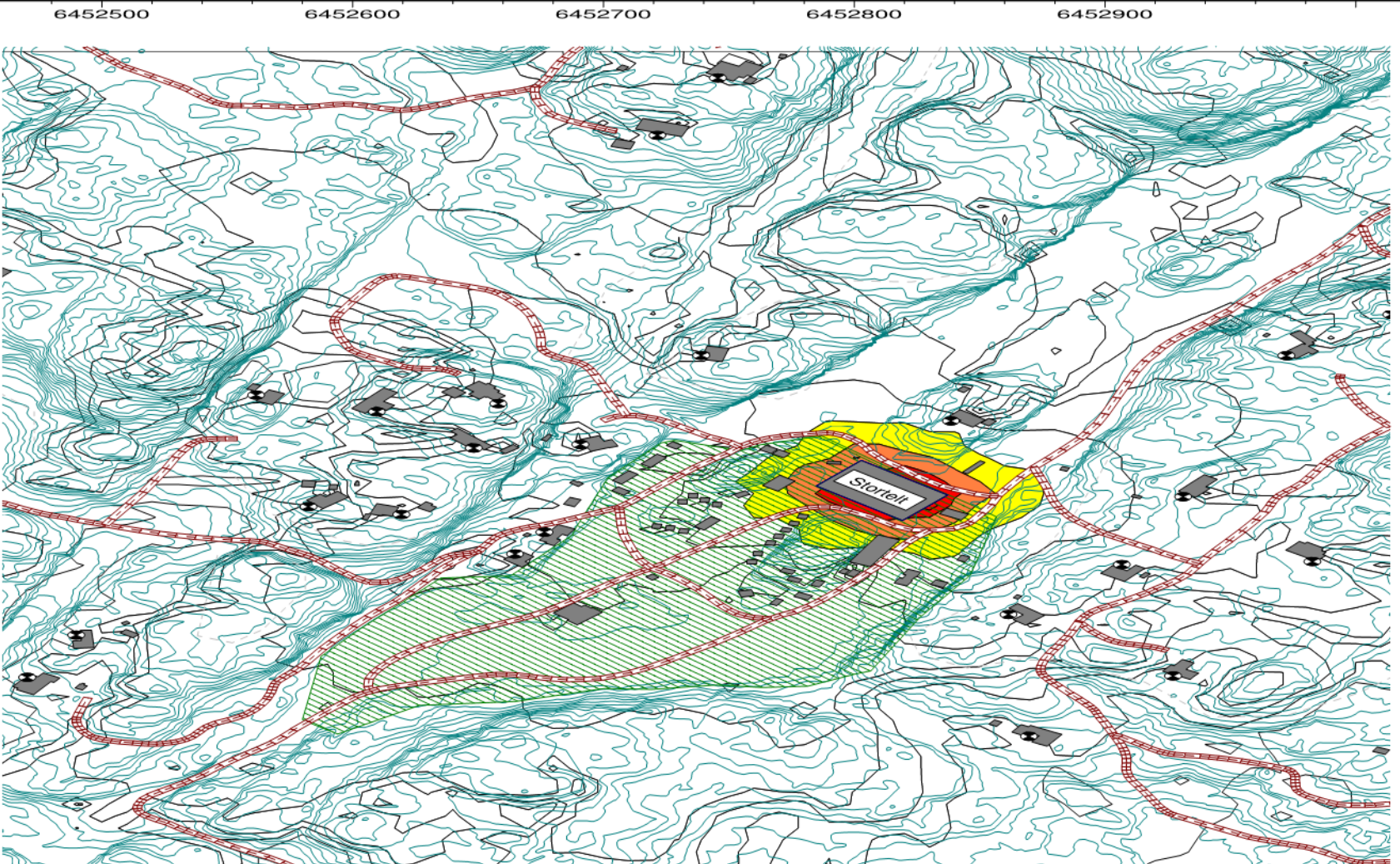

Dato: 07.05.2014

Oppdragsveiv: Justøyfamilien's Bibelcamping
 v/Ragnar Korrner

Utarbeidet av: NIJ
 Kontrollert av: HF

463500
463600
463700
463800
463900
464000
464100
464200

6452500 6452600 6452700 6452800 6452900

6452800 6452900

Vedlegg 2

Jusøy Bibelcamping, Lillesand
 Lythiva lp, Aeq, h = 2 m
 Enkelstående konsertter, forutsatt
 Lp,Aeq = 90 dB i stortelt!

<p>□ ... < 65 dB</p> <p>□ 65 <= ... < 70 dB</p> <p>□ 70 <= ... < 75 dB</p> <p>□ 75 <= ... < 80 dB</p> <p>□ 80 <= ... dB</p>	<p>▭ Målestikk</p>
<p>▨ Area Source</p> <p>▨ vert. Area Source</p> <p>▬ Road</p> <p>▬ Building</p> <p>▬ Contour Line</p> <p>⊙ Receiver</p>	<p>↑ N</p>

Date: 07.05.2014

Oppdragsveiv: Jusøyfamiljens Bibelcamping
 v/Regnar Kottler

Utarbeidet av: MJ
 Kontrollert av: HF

Byggesaks vedtak FBS-405/14 dat. 6.6.14

Vilkår for bruk av teltkirke eller barneteltet er at lydnivået ikke overskrider følgende grenser: (byggsak innrømmet klager at natt skal være til 09 i dette tilfellet)

Natt: KI 23 – 09 < 45 dB Lnight utenfor soverom på tilliggende fritidsboliger.

Formiddag: KI 09 – 16 < 50 dB Lden (tilsvarer det som er anbefalt for parkområder o.l. stille områder i T-1442) på uteplass og utenfor vindu på oppholdsrom.

Ettermiddag/kveld: KI 16 - 23 < 55 dB Lden på uteplass og utenfor vindu på oppholdsrom.

- «Støyberegningene er gjort av Sinus AS for **daglig virksomhet** og for **enkeltkonserter/-arrangementer med høyere lyd**. Det er **støygrensen for den daglige virksomheten som berører byggesaken**. Støynivået i teltet er ennå ikke kjent og analysen er basert på erfaringstall og et grovt estimat. Beregningene framlagt i støykartet viser da at fire av fritidsboligene vil kunne overskride grensen som er satt i gul sone (50 dB). I Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging T-1442 heter det at i gul sone skal man være forsiktig med nyetableringer med støyfølsomt bruksformål som bl.a. boliger og fritidsboliger.»
- «Dersom målingene til sommeren -14 viser mer støy enn det som kommunen har fastsatt i vedtaket, **må tiltakshaver sette i gang avbøtende tiltak for å komme under grenseverdiene**. Slike tiltak kan være begrensnng av lydnivået, støydempende tiltak i og rundt teltet og støyskjerming på de berørte hytteeiendommene.»
- «Dersom kommunelegen etter søknad tillater det, **kan grenseverdiene overskrides ved spesielle arrangementer.**»

**Byggesaken; Gnr 10 bnr 251 Justøyfamiliens bibelcamping - klagebehandling av vedtak FBS-405/14
«Tillatelse til midlertidig oppsetting av teltkirke med tilhørende barnetelt» 25.6.14**

- Teltene tillates **oppsatt midlertidig** hvert år fra og med 15. juni til og med 10. august (<2 mnd.'er)
- **Ingen ulovlighetsoppfølging** p.g.a. tidligere manglende søknad (ingen internkontroll)
- Foretaket Sinus AS har foretatt forhåndsanalyse for anbefalte grenseverdier, samt forventet lydnivå ved naboene. Tiltakshaver har også engasjert foretaket til å utføre støymålinger gjennom hele sesongen 2014.
- **Hensynssoner** er et planelement (kommunelegens forespørsel 20.8.13 til byggsak). Da dette ikke har vært noen plansak og tiltaket i seg selv ikke krever utarbeidelse av plan er ikke dette momentet relevant for klagen.
- Klagerne anfører at byggesak ikke har oppfylt **samordningsplikten**. Kommunen viser i den forbindelse til referat fra møte med klager og til det påklagede vedtaket hvor det går fram at kommunen koordinerer saksbehandlingen slik at byggesak behandler byggesaken og kommunelegen behandler etter forskrift om forebyggende helsevern.
Denne saken er ikke av så spesiell karakter at ikke de generelle retningslinjene som er tilknyttet plan- og bygningsloven kan brukes. Dette da støyverdiene som settes i vedtaket tar utgangspunkt i retningslinjene for kontinuerlig støy som trafikkstøy og industristøy som nødvendigvis må være lavere enn verdiene for tilfeldig støy. Vi kan derfor ikke se at det her er behov for særlige vurderinger fra kommunelegen i forhold til behandling av kontinuerlig støy.

Uavhengig av dette, så kan kommunelegen behandle søknad om arrangementer etter forskrift om forebyggende helsevern.

4.3 Lydbidrag ved konserter

Tabell 4 angir målte lydnivåer i hovedteltet under hele konserter ($L_{p,Aeq,T}$) og for de 30 min med høyest lydnivå ($L_{p,Aeq,30m}$). Videre viser tabellen beregnet lydbidrag fra teltet til den hytta med høyest lydbidrag (Tangvigveien 50) og der det klages mest (Tangvigveien 64).

Tabell 4 - Lydnivå i hovedteltet under konsertene, samt korrelert lydnivå ved to hytter (frittfeltsnivå)								
Dato – tid	Konsert	Varighet [T]	Lydnivå i teltet		Tangvigveien 50		Tangvigveien 64	
			$L_{p,Aeq,T}$	$L_{p,Aeq,30m}$	$L_{p,Aeq,T}$	$L_{p,Aeq,30m}$	$L_{p,Aeq,T}$	$L_{p,Aeq,30m}$
28.06.14 Kl. 20.00-21.45	Guttane	1t 45m	84	87	56	59	48	51
04.07.14 Kl. 19.30-21.10	Kortreist Økumenisk Bluegrass band og Arne Nordbø	1t 40m	85	88	57	60	49	52
13.07.14 Kl. 19.30-23.40	Økland-trioen	4t 10m	80	84	52	56	44	48
15.07.2014 Kl. 19.30-23.00	Lynda Randle	3t 30m	86	91	58	63	50	55
18.07.2014 Kl. 19.15-21.00	Familiekonsert Emmy og Ella	1t 45m	82	84	54	56	46	48
23.07.2014 Kl. 19.30-21.20	Familien Guldbrandsen	1t 50m	83	86	55	58	47	50
25.07.2014 Kl. 21.30-23.30	Paul Colman	2t 00m	82	88	54	60	46	52

Den 15. juli ble det målt de verste (høyeste) 30 min i forbindelse med konserten til Lynda Randle. Lydnivået ble målt til $L_{p,Aeq,30min} = 91$ dB. Lydbidraget hos den hytta med høyest bidrag (Tangvigveien 50) er $L_{p,Aeq,30min} = 63$ dB og lydbidraget hos den hytta hvor det klages mest (Tangvigveien 64) er $L_{p,Aeq,30min} = 55$ dB. Sammenliknes disse lydbidragene med veileder IS-0327 er begge innenfor anbefalte grenseverdier med god margin. Det er to dager (den 13.07 og 25.07) hvor konsertene pågår noe inn i nattperioden (Natt: 23-07). Iht. veileder IS-0327 bør det ikke være aktivitet etter kl. 23.

IS-0327 og målinger sommeren 2014 (rap. 27.8.14)

- Grenseverdiene i veileder IS-0327 gjelder for «hele arrangementet», - for all «livemusikk» og avspilt musikk og tale og for perioder med lydtester. I antall arrangementsdager og varighet pr. døgn skal all bruk av forsterket lyd regnes med.
- Målingen gjelder 7 egendefinerte «konserter» av over 90 arrangementer («daglig drift») der lydforsterkende anlegg også benyttes ved de fleste.
- Målinger ble ikke utført i barneteltet, da bidraget herfra maks vil bidra med 1-3 dB ved de mest berørte hyttene. *(KL: 3 dB er en liten men merkbar økning og svarer til en fordobling av lydtrykket....).*
- Klager loggfører all aktivitet, 3,5 time støy kveld og 2 timer formiddag, helt frem til kl.24, og i tillegg høytalerbruk på stranda etter kl.23 helt frem til kl.1.30 i enkelte tilfeller.
- *SINUS anbefaler: ved «daglig drift» lydutsendelse er det god margin i forhold til grenseverdiene satt av LK byggesak. Ved «konsert» med høyeste lydnivå viser målingene at anbefalte grenseverdier i veileder IS-0327 tilfredsstilles med en margin på 7 dB. Derfor bør det kunne gis tiltalelse til minst 7 konserter.*

Anbefalte øvre grenseverdier for lydnivå utendørs ved naboer		
	Antall arrangedager pr. år og varighet pr. døgn	
	1-6 dager/år og < 2 t/døgn	1-6 dager/år og > 2 t/døgn
Dag kl. 07-19	$L_{p,Aeq,30min} \leq 80$ dB	$L_{p,Aeq,30min} \leq 75$ dB
Kveld kl. 19-23	$L_{p,Aeq,30min} \leq 75$ dB	$L_{p,Aeq,30min} \leq 70$ dB
Natt kl. 23-07	$L_{p,AFmax} \leq 55$ dB	

Anbefalt øvre grenseverdier for innendørs lydnivå	
	Lydnivå
$L_{p,Aeq,T}$	25 dB
$L_{p,AFmax}$	27 dB
$L_{p,CFmax}$	47 dB

Kommunelegens vedtak 3.3.15 etter 2014 sesongen

- KL'en anser campingområde for å være **støyfølsomt bruksområde**, på samme måte som tilstøtende hytteområde
- JFC må utøve internkontroll etter forskrift om Miljørettet helsevern
- På bakgrunn av **antall arrangementer og varigheten av disse** må JFC dokumentere innendørslydnivåer hos mest berørte hyttenaboer
- Ingen arrangementsaktivitet etter kl. 23
- All bruk av høyttaleranlegg til lydprøver/øvelser begrenses til maks 30 min
- Teltene benyttes ikke til øving
- Alle lydforsterkende anlegg rigges med «limiter», slik at lydnivået ikke kan skrus opp (selvpålagt 90 dB)
- P.g.a. den samlede lydbelastning, må JFC igangsette støyavbøtende tiltak om en tenker å drive på som før. Det kan være forhold ved teltet, flytting av øvelser og prøver til lydisolert lokale
- *Dersom ingen lydreduserende tiltak igangsettes før sesongen 2015, kan begrensninger i antall dager med arrangementer bli det eneste virkemiddel som kan forebygge støybelastningen.....*

JFC og Fylkesmannens stadfestelse 26.6.15 (1)

- **JFC mener** det er klart skille mellom konserter og øvrige arrangementer
- **JFC bestrider** at storteltet ikke er egnet som konsertsted
- **JFC ser det ikke som sin oppgave** å dokumenter lydnivået inne hos hyttenaboene, og at det er feil å underlegge JFC strengere krav enn det byggesaksavdelingen har lagt til grunn
- Støy fra campingplass omfattes av forskrift om Miljørettet helsevern
- Sinus målinger legges til grunn. Det som måles er «miljøstøy»
- dB målinger vil ikke gi noe entydig svar, jfr. bruk av grenseverdier mv
- **Støyen må vurderes i forhold til hva man må regne med på et sted med denne typen aktivitet**
- Uklart hva som skiller de ulike «konserterne»
- Hva som er støy for enkelte, kan oppleves positivt av andre
- **«Det som må vurderes i denne saken er om hyttenaboene får ødelagt trivsel i hvileperioder eller om det kan føre til søvnforstyrrelser jfr. veileder og FMHV»**

JFC og Fylkesmannens stadfestelse 26.6.15 (2)

- Prinsippet om **forholdsmessighet**: FM veier tiltakshavers (JFC) interesser opp mot det omgivelsene må tåle. Begge parter bruker området til ferieformål, men med helt forskjellig utgangspunkt
- FM er tilbakeholdende med å karakterisere barns lek som støy
- Alminnelig religionsutøvelse i samband med lovsang/preken vil i seg selv ikke bli betegnet som støy
- FM ser driften av JFS under ett, vurderer aktivitetene samlet sett i forhold til den påvirkning som naboene utsettes for og utviklingen innen teknisk lydutstyr.
- Miljøstøyen hyttenaboene utsettes for er betydelig, og dette har negativ innvirkning på helsen.
- **Er enig i KL's vurdering, - all utsendt lyd gjennom døgnet bidrar til støyopplevelsen**
- **Hyttenaboene får i stor grad «ødelagt trivsel i hvileperioder» og vi legger til grunn at denne stresspåvirkning også kan føre til søvnforstyrrelser.**

JFC og Fylkesmannens stadfestelse 26.6.15 (3)

- Stort arrangement i flere uker midt i sommersesongen i overkant av hva som er akseptabelt over tid
 - Ut fra forholdsmessighetsprinsippet finner FM det for sterkt å gå direkte inn og kutte i programmet
 - JFC må nedskalerer programmet og minske totalbelastningen i 2016 i samarbeid m KL
1. Godkjenning av inntil 6 konserter, redegjøre for hva som inngår i de omsøkte arrangementene (før 6.7.15)
 2. «Kveldsarrangementer» som ikke er «konserter» skal ikke vare mere enn 2 timer hver kveld og slutte kl.23. Disse skal ha et vesentlig lavere dB enn de arrangementene som kalles konsert
 3. Familiemøter og barnemøter må avvikles skånsomt (bidrar til miljøstøyen)
 4. JFC må utøve skriftlig internkontroll etter FMHV, plan og fremdrift innsendes (før 6.7.15), rammer gitt, ansvarsforhold og drift

JFC og Fylkesmannens stadfestelse 26.6.15 (4)

5. På bakgrunn av antall arrangementer og varighet av disse må JFC endelig dokumentere innendørs lydnivå hos de mest berørte hyttenaboer i løpet av sesong -15
6. Ingen arrangementsaktivitet med lydanlegg og **sang/forkynnelse**, bruk av instrumenter/sang må foregå etter **kl.23**
7. Bruk av høyttaleranlegg til lydprøver/øvelser begrenses til maks 45 min ved «konserter». Ved alle andre arrangementer maks 20 min
- 8. Teltene benyttes ikke til øving** (utover det som er nevnt over)
9. Teltdukene skal ikke være åpne under konserter eller kveldsarrangementer (har en lyddempende effekt)
10. Fastholder bruken av «limiter» på lydanlegget
11. JFC må ta initiativ til felles møte med klager og LK etter sesongen

2015 - 2016

For 2015 søkte JFC om 6 konserter.

- Ytterligere 10 arrangementer som de selv benevner konsert medtas ikke, fordi «lydnivået for disse er (vil være) vesentlig under konsertarrangement».
- En arbeidsgruppe vil bli nedsatt etter sesongen, for å utarbeide internkontrollinstruks for lyd.
- SINUS foreslår å måle fasadedempning august-15 og beregne innendørsnivået basert på målingene utendørs -14.

I løpet av saksbehandlingen høsten 2015 fremmer JFC forslag for 2016 bl.a.

- P.g.a. lydmålinger utført er grunnlaget for innendørs målinger ikke tilsted.
- Behov for lydsjekker på inntil 1 time, - fordel for naboene da «korrekt» innstilt lyd er mindre sjenerende for naboene.
- Skillet mellom øving og lydsjekk er «kunstig».

Inntrykket er at man i hovedsak mener å kunne fortsette som før.

Utfordringer:

- Kontinuerlig festivalliknende aktivitet
- Samlede varighet av arrangementer enkeltdager
- Hvordan redusere støybelastningen? (Kilde – vei – mottaker)
- Nedskalering? Færre konserter og arrangementer m bruk av lydforsterking. Lydfrie dager?

2016 : igjen sen søknad, annonsering av **6 «lettere» konserter**, overholder tidsanbefalingene m.h.t. stilletid og lydsjekk/øvingstider, har internkontroll, programmet for øvrig lite endret.

Kommunelegen godkjenner.

Fylkesmannen fatter omgjøringsvedtak, nedskalerer programmet. MEDIA OG POLITIKK.....

MOTTATT
24 MAI 2016
LILLESAND KOMMUNE

15/304-19

Lillesand kommune

LILLESAND KOMMUNE

Retningslinjer for
salg, aktiviteter og
utearrangementer
i Lillesand sentrum

- Lokale helårsvirksomheter skal prioriteres ved tildeling av ledig uteområde, dersom flere ønsker samme datoer eller søknadsmengden overstiger tak på antakk arrangementer. I tillegg skal kommunens kulturplan være førende for prioriteringer.

Kommunale uterom	Utearrangement	Antall utearrangement pr. år	Varighet
Havnetomta	Kan benyttes til utearrangement – Havnetomta brukes kun til utearrangementer under og av Lillesandsdaene.	5 kveldsarrangement	3 konserter avsluttes senest kl 24. 2 konserter avsluttes senest kl 21.
Bystranda	Kan benyttes til utearrangement	4	Konserter avsluttes senest kl 24.
Området ved paviljongen	Kan benyttes til utearrangement	2	Konserter avsluttes senest kl 24.
Emil Knudsens plass	Kan benyttes til utearrangement	Ikke kveldsarrangement. Det er begrensninger gitt i tinglyst heftelse og realservitutt på eiendommen den 28.05.1943: <i>"Betingelsen er at tomten ikke blir bebygget, men beplantet eller lagt ut til åpen plass, i så fall må ikke foretas noe som ved støi eller på annen måte kan genere naboeiendommene".</i>	Avsluttes kl. 19.00

Rådhusparken	Kan benyttes til utearrangement	3	Avsluttes kl. 21.00
Uteområde ved Fiskebrygga	Kan benyttes til utearrangement	4	Avsluttes kl 24.00
Tollbodallmenningen	Kan benyttes til utearrangement	4	Avsluttes kl. 24.00
S.N. Hansens park	Kan benyttes til utearrangement	3	Avsluttes kl. 23.00
Andre kommunale uterom, herunder trafikkarealer	LK definerer arealene		Vurderes etter søknad Avsluttes kl. 23.00

4. Nødvendige tillatelser og tiltak

«Naboskap» og IS-0327

Arrangementstype, lokalisering, hyppighet, varighet ?

Forebygging via teknisk anlegg, oppsyn, internkontroll, lydskjerming?

*Ved «**flere arrangementssteder i samme område**» som utsetter **de samme naboene** for høy lydbelastning, gjelder grenseverdiene for den samlede «virksomhet».*

Hva med Lillesand sentrum og **politisk handlingsplan**?

- 28 arrangementer til sammen fordelt på 7 steder med 75 -250 meters avstand?
- Fordel: klagene til kommunelege og ordfører har «forsvunnet». Slipper å ta stilling til 6 arrangementer pr. sted.